

*«MOL100 pittelitt, så litt mer
med MOL200, så MOL202.
Da liksom BAM!»*

*En undersøkelse av sosial og faglig tilhørighet
hos bachelorstudenter i molekylærbiologi*

Innhold

Abstract	3
Sammendrag	4
Kapittel 1: Mål, metode og plan.....	5
1.1 Bakgrunn og mål.....	5
1.2 Metode	6
1.3 Plan.....	7
Kapittel 2: Oppsummering av spørreundersøkelsen.....	9
2.1 Undervisning	9
2.2 Tilhørighet til Universitetet i Bergen.....	10
2.3 Tilhørighet til Molekylærbiologisk institutt.....	11
2.4 Studentorganisasjonen Heliks	12
2.5 Motivasjon.....	13
Kapittel 3: Oppsummering av kartleggingssamtalene	15
3.1 Undervisning	15
3.2 Forventninger og følelse av tilhørighet.....	18
3.3 Facebook	19
3.4 Rekruttering til masterprogrammet i molekylærbiologi.....	20
Kapittel 4: Analyse og slutninger.....	21
4.1 Undervisning	21
4.2 Tilhørighet og fellesskap.....	21
4.3 Motivasjon og inspirasjon til masterstudier.....	23
4.4 Oppsummering.....	24
Appendiks.....	i
Spørreundersøkelsen	i
Invitasjon til kartleggingssamtale.....	v
Samtaleguide.....	vi

Abstract

A study of social and academic belonging among bachelor students in molecular biology

About 35 - 40 new students enrol in the bachelor programme in molecular biology every autumn. Around half of these are still active in their fifth semester, and about $\frac{1}{6}$ continue to do a master's degree with us. These figures indicate that the retention of the bachelor programme is acceptable, but the recruitment of our own bachelor students to our master's programme is low.

The aim of this project is thus to strengthen the feeling of social and academic belonging of our bachelor students. The project also aims to raise the retention of bachelor students, and increase the number of bachelor students who choose to go on to do a master's degree at the Department of Molecular Biology.

By designing and conducting a questionnaire we quantitatively assessed the current situation. All students registered in the molecular biology bachelors programme autumn 2013 were invited to participate, and 40 % responded. To further discuss findings in the questionnaire three group discussions were arranged; one for each year. In total, 19 students were invited and 15 partook.

It is important to emphasise that the conducted study is a cross-sectional study, and we only observed the group at one given point. Any trends that seem to be occurring cannot be seen as a development throughout the bachelor degree.

The study revealed three mayor findings. First; a seemingly common perception is that the lack of teaching at the department at an early stage in the bachelors programme is one of the main reasons for lowered social and academic belonging. However, and rather surprisingly, our first year students do not seem to worry that molecular biology courses are not introduced until the second semester and teaching at the High Technology Centre does not take place until the third semester. Second; expectations developed during the first year does not seem to be fulfilled the following years of the degree. The students also have an insatiable want for information. And third; Most of the information they require does exist, however new ways for it to reach its intended audience seem to be needed.

Sammendrag

En undersøkelse av sosial og faglig tilhørighet hos bachelorstudenter i molekylærbiologi

Hver høst begynner ca. 35-40 nye studenter på bachelorprogrammet i molekylærbiologi. Litt over halvparten av disse er fortsatt aktive i femte semester av bachelorgraden og i snitt tar en sjettedel av disse studentene mastergrad hos oss. Instituttet har med andre ord brukbar gjennomføringsgrad på bachelorprogrammet, mens det er lav rekruttering fra eget bachelorprogram til eget masterprogram.

Prosjektets målsetting er å styrke bachelorstudentenes faglige og sosiale tilhørighet, heve gjennomføringsgraden på bachelornivå, og øke antallet bachelorstudenter som velger å fortsette med en mastergrad ved Molekylærbiologisk institutt.

Ved å lage og gjennomføre en spørreundersøkelse kunne vi kvantitativt kartlegge den nåværende situasjonen. Undersøkelsen ble sendt til alle studenter på bachelorprogrammet i molekylærbiologi, semesterregistrert høsten 2013, og 40 % av de spurte deltok. For å følge opp funn i spørreundersøkelsen ble det gjennomført tre kartleggingsamtaler, en for hvert kull. Totalt inviterte vi 19 studenter, og 15 studenter deltok.

Det er viktig å understreke at dette er en tverrsnittstudie, og vi observerer gruppen på ett tidspunkt. Dette betyr at svarene fra de ulike trinnene ikke kan sees på som en utvikling gjennom studiet.

Tre hovedfunn kom frem i studien. For det første er det tilsynelatende en gjengs oppfatning at det er en hemsko for programmet at så mye undervisning tidlig i studiet, skjer utenfor instituttet. Imidlertid, og ganske overraskende, ser ikke våre 1.årsstudenter til å være nevneverdig bekymret for at de ikke møter molekylærbiologi før i andre semester, og at undervisningen på Høytetnologisenteret ikke begynner før i tredje semester. For det andre kan det se ut til at forventninger som bygges opp første studieår ikke følges opp og innfris de følgende årene. For det tredje har studentene et umettelig behov for informasjon. Mye av informasjonen de etterspør eksisterer, men det kan se ut til at nye måter å nå ut med informasjonen kan være nødvendig å vurdere.

Kapittel 1: Mål, metode og plan

Ideen til dette prosjektet ble unnfanget i august 2013, og oppstart var i slutten av desember. Vi ønsket oss et helt år, men er glade for de tre månedene vi fikk til rådighet. Prosjektgruppen har bestått av prosjektleder Gunhild Brubakken, studiekonsulent ved Molekylærbiologisk institutt (MBI), og Mari Katrine Berg, prosjektmedarbeider og initiativtaker. Berg har arbeidet selvstendig med prosjektet i 80 % stilling i tre måneder, mens Brubakken har hatt det overordnede ansvaret for gjennomføringen som en del av stillingen som studiekonsulent.

I kapittel 1 presenterer vi bakgrunn, mål, metode og plan for prosjektet. Vi oppsummerer også gjennomføringen av de ulike elementene i prosjektet; spørreundersøkelse, kartleggingssamtaler, informasjonsmateriell og bachelordag hvor studenter i andre semester inviteres inn på laboratoriet. I kapittel 2 og 3 gir vi en deskriptiv oppsummering av spørreundersøkelsen og kartleggingssamtalene. Analysen og slutningene vi trekker med bakgrunn i spørreundersøkelsen og kartleggingssamtalene kommer i kapittel 4. Her forklarer vi også hvilke tiltak vi ser for oss som aktuelle på kort sikt, og hvilke som bør vurderes på lang sikt.

1.1 Bakgrunn og mål

Hver høst begynner 35-40 nye studenter på bachelorprogrammet i molekylærbiologi. Litt over halvparten av disse er fortsatt aktive i femte semester av bachelorgraden¹ og i snitt tar en sjettedel mastergrad hos oss². Instituttet har med andre ord brukbar gjennomføringsgrad på bachelorprogrammet, mens det er lav rekruttering fra eget bachelorprogram til eget masterprogram.

Molekylærbiologisk institutt sin strategiske plan har en målsetting om å «videreutvikle MBIs gode renommé innen utdanning»³. Et viktig ledd i å oppnå dette er å legge forholdene til rette for god rekruttering av dyktige og motiverte studenter til våre to studieprogram. Dette er i tråd med Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet sin handlingsplan for økt rekruttering⁴, og Regjeringens realfagsplan⁵.

Instituttet har et godt omdømme for utdanning av molekylærbiologer, og våre kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet. Vi får imidlertid tilbakemeldinger fra studenter og studentorganisasjonen på MBI (Heliks) at bachelorstudentene ikke føler samme tilhørighet til instituttet og fagmiljøet som masterstudentene våre. Vi tror at denne mangelen på tilhørighet kan være en av årsakene til sviktende rekruttering til masterprogrammet.

Ved bruk av emne- og programevalueringer forsøker vi stadig å utvikle det faglige innholdet i graden, mens vi i dette prosjektet ønsker å konsentrere oss om faglig og sosial integrering på lavere grad.

¹ Tallene er hentet fra MBIs utdanningsmelding 2012, som bruker tall fra 2008-2011.

² Tallene er hentet fra FS og baserer seg masteropptakene fra 2011, 2012 og 2013.

³ «Strategisk plan for Molekylærbiologisk institutt 2011-2016»

⁴ «Handlingsplan for økt rekruttering av bachelorstudenter 2013-2017» Det matematisk-naturfaglige fakultet

⁵ «Realfag for fremtida: Strategi for styrking av realfagene 2010-2014»

Prosjektets målsetting er å styrke bachelorstudentenes faglige og sosiale tilhørighet, heve gjennomføringsgraden på bachelornivå, og øke antallet bachelorstudenter som velger å fortsette med en mastergrad ved Molekylærbiologisk institutt.

1.2 Metode

For å finne ut hvordan vi kan styrke bachelorstudenters faglige og sosiale tilhørighet ville vi spørre studentene selv. Det finnes to måter å gjøre det på: kvantitativt – ved bruk av spørreundersøkelser, og kvalitativt – ved hjelp av intervjuer.

Spørreundersøkelser er nyttige fordi man kan innhente svar fra en stor mengde respondenter og trekke generelle slutninger med bakgrunn i de respondentene som har svart. Imidlertid kan man ikke automatisk gå ut ifra at respondentene representerer gjennomsnittet. Som i emneevalueringer risikerer man at det er de som mener mye som svarer, enten de er svært positive eller svært negative til det det blir spurt om. Vi mente likevel at spørreundersøkelse er en god måte å starte prosjektet på. 40 % av målgruppen svarte på undersøkelsen. Dette er et par prosent bedre enn gjennomsnittlig svarprosent på emneevalueringer på bachelornivå i 2013 (37 %⁶). Vi skulle selvfølgelig gjerne sett en høyere svarprosent, men med tanke på at vi hadde under tre måneder på hele prosjektet kunne vi ikke bruke tid på utsettelse og puringer. Det var heller ikke avgjørende for prosjektet at vi nødvendigvis skulle sitte igjen med informasjon om hva gjennomsnittet synes. I denne rapporten er vi klare på at vi formidler hva respondentene mener, ikke hva alle bachelorstudenter i molekylærbiologi ved MBI mener.

Videre ville vi grave mer i dybden, og neste steg ble gruppeintervjuer, eller kartleggingsamtaler. I kartleggingsamtalene ble enkelte elementer fra spørreundersøkelsen tatt opp. Gruppeintervjuer er et nyttig verktøy hvor intervjuer kan sette praten i gang, for så å trekke seg tilbake og spille en mindre rolle i samtalen. Intervjuer fungerer mer som en som styrer samtalen inn på ulike temaer, mens intervjuobjektene kan snakke fritt seg i mellom. Faren med dette er at intervjuobjektene farges av hverandre, og at den enkeltes mening ikke alltid kommer frem. Vi valgte likevel å bruke denne intervjuformen, og så dette som mer hensiktsmessig, og effektivt, enn enkeltintervjuer. I kapittel 3 kommer det også frem at intervjuobjektene ikke kviet seg for å være uenige.

Innledningsvis i denne rapporten er det viktig å understreke at dette er en tverrsnittstudie, ikke en longitudinell studie. I tverrsnittstudier observerer vi enheter på ett tidspunkt, mens i longitudinelle studier følger vi samme enheter over tid⁷. Selv om det kan være fristende å se på svarene fra de ulike trinnene som en utvikling, kan vi ikke det. Hvis sjettesemesterstudentene trives bedre som studenter på MBI enn andresemesterstudentene, og fjerdesemesterstudentene midt på treet, kan vi ikke si at studenter trives mer og mer. Vi kan bare si at akkurat disse sjettesemesterstudentene trives bedre enn akkurat disse andresemesterstudentene. For å kunne si noe om utvikling over tid, må vi spørre de samme studentene på flere tidspunkt. Det er absolutt en spennende tanke, men det er ikke gjennomførbart innenfor dette prosjektets rammer.

⁶ Hentet fra Studiekvalitetsdatabasen <https://kvalitetsbasen.app.uib.no/>

⁷ (Skog, Ole-Jørgen: *Å forklare sosiale fenomener. En regresjonsbasert tilnærming*, Gyldendal Norsk Forlag AS, 2. utgave, 4. opplag 2009: s. 71 og 74.)

1.3 Plan

Spørreundersøkelse

For å kartlegge våre studenters syn og følelse av trivsel og tilhørighet ble det laget en spørreundersøkelse i programvaren SurveyXact. Spørsmålene varierte mellom avkryssningsspørsmål og spørsmål hvor respondenten ga fritekstsvare. Du finner spørreundersøkelsen i rapportens appendiks. Undersøkelsen ble sendt på høring i to omganger til medlemmene av instituttets programstyre, samt alle styremedlemmer i studentorganisasjonen Heliks, før den ble sendt til våre studenter. Alle studenter på bachelorprogrammet i molekylærbiologi, som var semesterregistrert høsten 2013⁸, ble invitert til å delta.

Kartleggingssamtaler

Vi gjennomførte tre kartleggingssamtaler i grupper hvor studentene var kommet omtrent like langt i studieløpet: 2. semester, 4. semester og 6. semester. Hensikten med samtale var å gå i dybden på tema tatt opp i spørreundersøkelsen. 4-5 studenter deltok i hver samtale, og studentene ble valgt ut på ulikt grunnlag for å i størst mulig grad representere mangfoldet på studiet.

Informasjonsmateriell

Parallelt med arbeidet med spørreundersøkelsen og kartleggingssamtalene, reviderte vi instituttets studiesider på internett. All informasjon ble oppdatert slik at all informasjon var korrekt og tilgjengelig på både norsk og engelsk. Noen studenter deltok også i revideringsarbeidet. Nettsidene vil alltid ha forbedringspotensial, men vi mener selv vi har kommet et stykke på vei til bedre og mer inspirerende informasjonssider.

Før prosjektets start var vi klar over at studentene ønsket mer informasjon om emner kommende semester. Dette underbygges i både spørreundersøkelsen og kartleggingssamtalene. Vi har også erfart at frister for emnepåmelding og semesterregistrering kan komme som en overraskelse. Derfor utarbeidet vi «semestersluttbrev», et vårbrev og et høstbrev, i håp om å samle en del viktig informasjon. Semestersluttbrevet vil bli sendt ut i slutten av hvert semester, og inneholder informasjon om emner neste semester, viktige frister, tips som at man kan planlegge timeplanen sin tidlig og andre ting som studentene bør være klar over. Alle studenter på bachelorprogrammet vil motta de samme brevene – altså er de ikke kullspesifikke. Litt fordi det er vanskelig å avgjøre hvilken informasjon som er aktuell for hvem siden det er mange studenter som ikke følger anbefalt studieløp, men mest fordi vi ser fordelene av at studentene planlegger godt og ser fremover i studieløpet.

Flere av våre søkere til masterprogrammet i molekylærbiologi søker parallelt opptak til andre masterprogram ved Universitetet i Bergen og andre universitet. For å sette søkelyset på det som vi mener er unikt med vår mastergrad har vi utarbeidet et «masterbrev». Intensjonen med dette brevet er å sende det til søkere som har oss som førsteprioritet like etter søknadsfristen, men før de får offisielt opptak fra oss. Vi har utarbeidet et brev til norske søkere, og et litt mer omfattende brev til internasjonale søkere.

⁸ Fristen for å semesterregistrere seg i høsten 2014 var ikke gått ut da vi sendte ut spørreundersøkelsen.

Bachelordag

Hvert år arrangerer MBI «Molekylærbiologisk dag for elever i videregående skole» hvor om lag 100 elever fra videregående skoler i hele Norge inviteres inn på instituttet. Her får elevene foredrag og laboratoriedemonstrasjoner og -øvelser. I tillegg mottar vi flere klasser på skolebesøk utenom denne dagen. Oppleggene vi tilbyr er gode og ettertraktet, og vi får flere henvendelser enn vi har kapasitet til. Siden vi er gode på å vise fram faget vårt til potensielle bachelorstudenter – hvorfor ikke vise det fram til studenter som er tidlig i bachelorprogrammet? I april 2014 er det duket for MBIs første «Bachelordag», hvor vi inviterer andresemesterstudenter i molekylærbiologi med inn på laboratoriet hvor de selv får prøve seg. Studieplanen på bachelorprogrammet i molekylærbiologi er lagt opp slik at studentene møter de to teoretiske innføringsemnene i molekylærbiologi (MOL100 og MOL200) i andre og tredje semester, mens praktisk molekylærbiologi (med laboratorium) kommer i fjerde semester. Vi håper Bachelordagen vil være en kjærkommen smaksprøve på faget, og motivasjon til å fortsette på programmet.

Rapportene fra spørreundersøkelsen og kartleggingssamtalene blir presentert i kapittel 2 og 3, og analyse og konklusjoner fra disse kommer i kapittel 4. Informasjonsmateriellet og Bachelordagen blir ikke ytterligere drøftet.

Kapittel 2: Oppsummering av spørreundersøkelsen

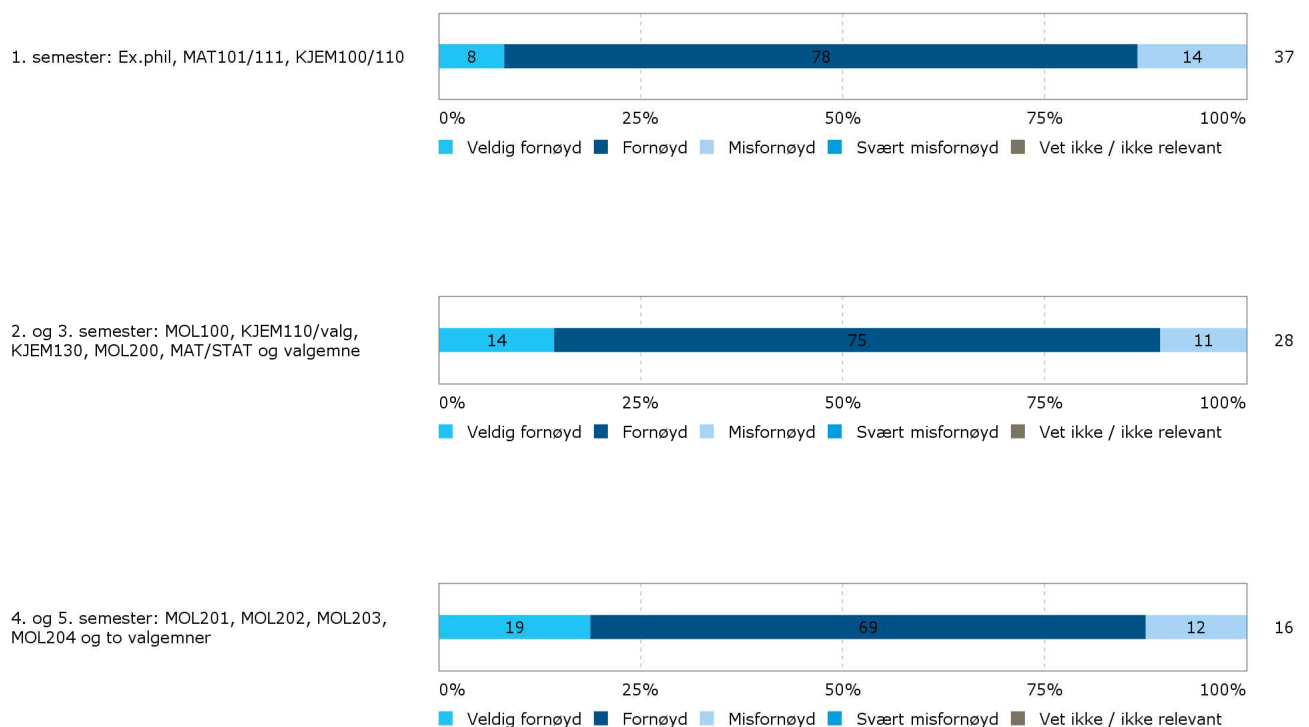
Undersøkelsen ble sendt ut til 96 studenter 8. januar, og den ble stengt for besvarelser 20. januar. I løpet av denne tiden ble det sendt ut to påminninger til de som fortsatt ikke hadde svart. Undersøkelsen ble sendt ut til alle studenter som var aktive på bachelorprogrammet i molekylærbiologi høsten 2013.

Totalt svarte 39 studenter, som tilsvarer 40 %. På spørsmål om hvilket semester de var i, med svarmulighetene «andre semester», «fjerde semester» og «sjette semester» viste det seg at 40 % gikk på andre semester, 30 % på fjerde semester og 30 % på sjette semester.

2.1 Undervisning

Figur 1a, b og c: «Hva synes du om emnesammensetningen og helheten i hvert studieår? Vi forventer ikke at du skal svare på noe du ikke har vært med på enda»

Respondenter som svarte «vet ikke» er tatt ut.



Forelesninger, forelesere og fagspesifikke kommentarer

Tilbakemeldingene om undervisning og undervisere er delte, og strekker seg fra at foreleserne er hjelpsomme, flinke og engasjerte, til at de kan være lite engasjerte, motiverte og motiverende. Noen svarte at det tidvis kan være vanskelig å stille spørsmål. Fjerde og femte semester blir trukket fram både som spesielt dårlige og spesielt gode semestre.

1. semester sies å være et tungt semester med tunge emner, men med forståelse for, og senere glede over, at innføringsemner må til for å legge grunnlag for videre læring. Det var også ytret ønske om mer informasjon om kommende semester for å sette innføringsemnene i perspektiv med resten av graden, og konkrete forslag til relevante valgmemner. En del kommentarer retter seg spesielt mot MOL100, både når det kommer i studieløpet, og innhold i emnet. Et par respondenter uttrykker ønsket om MOL100 som førstesemesteremne, dette for å «myke opp» semesteret, og gi muligheten til å tidligere «kjenne» på fagretningen de har valgt.

Én respondent foreslår en bedre samkjøring mellom MOL100 og MOL200. Begge er emner med tung pensumlitteratur, og studenten mener pensumboka i MOL100 (Stryer) med fordel kunne være byttet ut med en lettere bok. Mange respondenter påpeker at spørsmålene i kollokvier og dataøvinger ofte ikke er oppdatert. Det er viktig at de delene som ikke lenger er relevante i forhold til pensum og tema oppdateres eller tas ut av oppgavene.

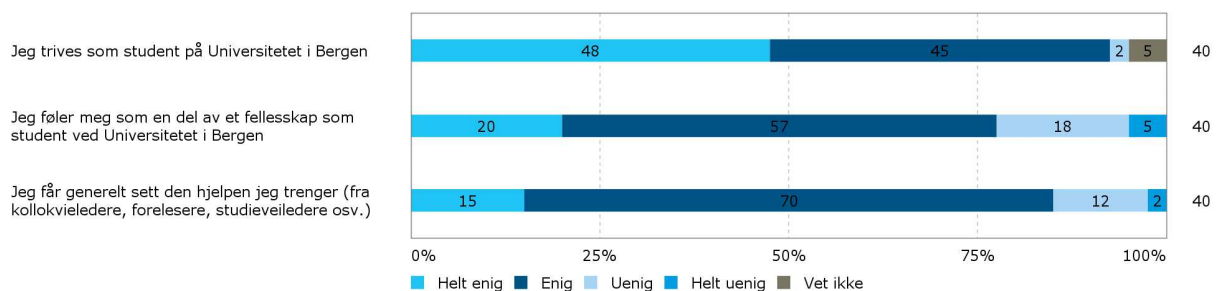
Det blir også foreslått å redusere Ex.phil. til 5 studiepoeng, slik at det blir plass til et 5 studiepoengsemne i molekylærbiologi i første semester. Andre ønsker som kom fram i undersøkelsen er mer bruk av digitale læringsarenaer, som for eksempel Youtube, i undervisningen, at forelesningsslides legges ut før forelesninger, og at MOL200 endrer omfang fra 10 til 20 studiepoeng.

Kollokvier

Tilbakemeldinger på kollokvieledere spriker også. Det meldes om at noen kollokvieledere er flinke, til stor hjelp, og kan forklare dypere det man lurer på, mens andre leser bare opp det de har fått fra emneansvarlig og henviser til sidetall uten nærmere forklaring. Et flertall trekker frem at kollokviene varierer veldig, spesielt i MOL-emner, med uforutsigbarhet angående hvor forberedt man skal være og hvordan kollokviene organiseres: «[...] kollokvier der du bare skal gjøre oppgaver for deg selv [er] meningsløse [...]». Det ønskes klarere rammer for kollokviene, og større forutsigbarhet.

2.2 Tilhørighet til Universitetet i Bergen

Figur 2: «I hvilken grad er du enig i utsagnet»



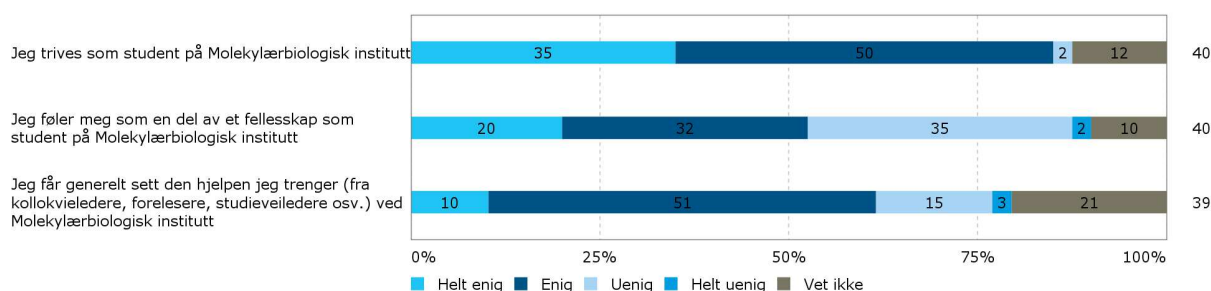
Tabell 1: «I hvilken grad er du enig i utsagnet?» - sortert på semestre

	«Jeg trives som student på Universitetet i Bergen»	«Jeg føler at jeg er en del av et fellesskap som student ved UiB»	«Jeg får generelt sett den hjelpen jeg trenger»
Studenter på 2. semester	93 % helt enig / enig	87 % helt enig / enig	100 % helt enig / enig
Studenter på 4. semester	100 % helt enig / enig	82 % helt enig / enig	82 % helt enig /enig
Studenter på 6. semester	82 % helt enig / enig	54 % helt enig / enig	73 % helt enig / enig

Oppsummering av fritekstsvar

Etter fritekstsvarene å dømme ser det ut til at tilhørigheten til Universitetet i Bergen, og trivselen ved å være student her, er på plass. Flere trekker frem at det er et godt sosialt miljø, at studentorganisasjonene er bra og at de har det kjekt som studenter ved Universitetet i Bergen.

2.3 Tilhørighet til Molekylærbiologisk institutt

Figur 3: «I hvilken grad er du enig i utsagnene?»**Tabell 2: «I hvilken grad er du enig i utsagnene?»**

	«Jeg trives som student på MBI»	«Jeg føler at jeg er en del av et fellesskap som student ved MBI»	«Jeg får generelt sett den hjelpen jeg trenger ved MBI»
Studenter på 2. semester	74 % enig 26 % vet ikke	47 % enig 27 % uenig 27 % vet ikke	43 % enig 7 % uenig 50 % vet ikke
Studenter på 4. semester	100 % enig	63 % enig 36 % uenig	82 % enig 18 % uenig
Studenter på 6. semester	82 % enig 9 % uenig 9 % vet ikke	36 % enig 64 % uenig	63 % enig 27 % uenig 9 % vet ikke
Totalt	85 % enig 2 % uenig 12 % vet ikke	52 % enig 37 % uenig 10 % vet ikke	61 % enig 18 % uenig 21 % vet ikke

«Enig» og «helt enig» er slått sammen til «enig», «uenig» og «helt uenig» er slått sammen til «uenig»

Oppsummering av fritekstsvar

Når det kommer til Molekylærbiologisk institutt trekkes studentorganisasjonen Heliks og deres arrangementer frem som positive. Flere respondenter skriver også at de opplever studieadministrasjonen som flink og hjelpsom.

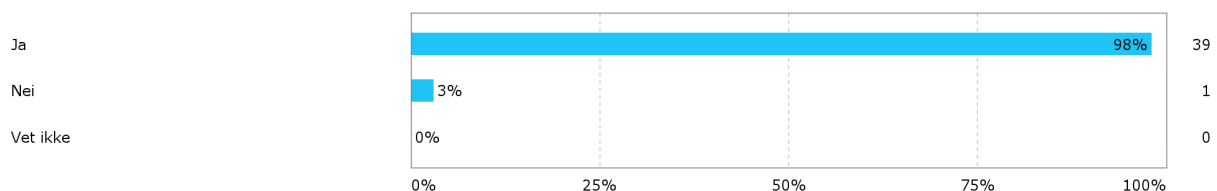
På minussiden nevner flere at de har få emner her, og at de ønsker å bli mer knyttet til Høyteknologisenteret tidligere i studiet. Både studenter i fjerde og sjette semester sier at det er vanskelig å komme i kontakt med folk og at det er lite kontakt mellom studenter og ansatte, så dette kan ikke bare forklares med at de ikke har undervisning på Høyteknologisenteret.

Et par studenter forteller at de opplever det som vanskelig å komme inn i etablerte gjenger, spesielt hvis man ikke har et normert studieløp, eller hvis man har kommet midtveis inn fra et annet studium. Samtidig som flere sier at de ønsker mer tilknytning til Høyteknologisenteret tidligere i studiet, er det én respondent som synes det er dumt at sosiale arrangementer på kveldstid foregår her, for da er dørene låst og man må ringe Heliks for å slippe inn.

Én respondent mener studentfellesskapet er bedre på NTNU fordi studentene er mer stolte av universitetet sitt. Hun/han mener dette kan være fordi forskerne på NTNU i større grad enn forskere på UiB formidler forskningen sin til studenter.

2.4 Studentorganisasjonen Heliks

Figur 4: «Heliks er en organisasjon av og for studenter i molekylærbiologi. Kjenner du til Heliks?»



Tabell 3: «Har du deltatt på noen av Heliks sine arrangementer? For eksempel årsmøter, fester, bachelor/masterkveld, vaffeltorsdag eller karrieredag.»

	«Ja»	«Nei»	«Vet ikke»
Studenter på 2. semester	47 %	53 %	0 %
Studenter på 4. semester	82 %	18 %	0 %
Studenter på 6. semester	64 %	36 %	0 %
Totalt	63 %	38 %	0 %

Oppsummering av fritekstsvar

Mange oppgir at de deltar på de faglige arrangementene, som bachelor/masterkveld og karrieredagen. Noen sier at de er med på festene, men flere kommenterer at festene ikke er så tilgjengelige – både fysisk (HiB stengt på kveldstid) og sosialt (vanskelig å gå hvis man ikke kjenner mange). Imidlertid sier flere at Heliks sine arrangementer bidrar godt både sosialt og faglig.

2.5 Motivasjon

Tabell 4: «Planlegger du å gå videre med mastergrad etter endt bachelorgrad?»

	«Ja, i molekylærbiologi ved MBI»	«Ja, ved et annet institutt/institusjon»	Nei
Studenter på 2. semester	47 %	33 %	20 %
Studenter på 4. semester	55 %	27 %	18 %
Studenter på 6. semester	45 %	55 %	0 %
Totalt	50 %	37 %	13 %

Oppsummering av fritekstsvar

Hvor skal du ta master?

De som svarte at de skal ta mastergrad et annet sted enn Molekylærbiologisk institutt, deler seg inn i tre kategorier. Den første kategorien er de som vil ta en *grad i utlandet*. Dette gjelder to studenter. Den andre kategorien er de som har bestemt seg for å ta mastergrad i molekylærbiologi (eller tilsvarende) på et *annet universitet*. Noen av disse vil ta studere nærmere hjemstedet, noen vil ikke ta graden ved Molekylærbiologisk institutt fordi de ikke er fornøyd med undervisningen og oppfølgingen de har fått i bachelorgraden, noen vil ta mastergrader som er mer medisinsk rettet og ved mer anerkjente universiteter innen fagfeltet, og én student ønsker seg et større miljø. Den tredje kategorien er de som er «*på vippen*» mellom Molekylærbiologisk institutt og andre institutter/institusjoner. Av disse vurderer de fleste tilsvarende alternativer ved andre institusjoner eller medisinsk cellebiologi på Institutt for Biomedisin, UiB. Én student er ikke sikker på om hun/han vil ta mastergrad i molekylærbiologi i det hele tatt, fordi arbeidsutsiktene oppleves som usikre.

Hva kan øke motivasjonen? - Faglig

I undersøkelsen kom det fram flere forslag til tiltak som kan øke motivasjonen til bachelorstudentene i molekylærbiologi. Det ene som kom fram var at noen ønsker mer informasjon tidlig i studiet, både om videre studieløpet videre i graden, og om hvorfor matematikk og kjemi er viktig. Det som synes enda viktigere, og som mange nevnte, var at de ønsker at forskere formidler mer om forskningen sin til studentene, gjerne i form av populærvitenskapelige foredrag. En student sa også at hun/han gjerne ser at foreleserne hjelper studenter mer. Det kom ikke fram hvorvidt dette gjaldt i undervisningsrammer, eller om hun/han ønsker seg mentorordning, åpen dør eller andre tiltak

utenfor forelesninger og kollokvier. Tettere oppfølging har blitt nevnt tidligere, og én student foreslår at studenter får faddere fra kullet over, som følger dem utover i semesteret.

Hva kan øke motivasjonen? - Fysisk læringsmiljø og lokasjon

Ikke overraskende kom det kommentarer om at studentene ønsker seg lesesalsplasser og grupperom til disposisjon for studenter. Som nevnt tidligere ønsker studentene å møte Høytteknologisenteret tidligere, og én student foreslo en omvisning på instituttet (laboratorier og kontorer for studieveileder og forelesere) for nye studenter. Flere ønsker seg mer undervisning på Høytteknologisenteret, og gjerne tidligere i studiet (for eksempel MOL100).

Hvorfor begynte du på molekylærbiologi?

På spørsmål om hvorfor de begynte å studere molekylærbiologi svarte overveldende mange at det var av stor interesse for faget (21 respondenter). Noen sier at det er fordi de ønsker å arbeide med/forske innen feltet etter endt utdanning, og to av disse peker spesielt på at de ønsker å gå videre med medisinsk forskning. Fem stykker sier at det var litt tilfeldig at de begynte på molekylærbiologi, men at de nå er godt fornøyde med valget sitt. Fire stykker begynte på utdanningen på et annet institutt eller en annen institusjon, men søkte seg over til molekylærbiologi, enten fordi de ikke trivdes der de var, av faglig interesse eller på grunn av oppfatninger om at det er lettere å få seg arbeid som molekylærbiolog. Et par studenter sier at de vil ha en utdanning som er nyttig for verden, og to studenter sier at de begynte her fordi nettsidene var inspirerende.

Kapittel 3: Oppsummering av kartleggingssamtalene

Tre kartleggingssamtaler ble avholdt de første ukene av februar, med grupper av studenter som var kommet ca. like langt i studieløpet innad i gruppene. Én gruppe besto av studenter i andre semester, altså 1.årsstudenter, en annen gruppe var satt sammen av studenter i fjerde semester/2.årsstudenter, og den tredje gruppen var studenter i sitt siste studieår; sjettesemesterstudenter.

For å ha en så stor bredde i utvalget som mulig, ble studentene valgt ut på ulike grunnlag. Noen var engasjert i studentorganisasjonen Heliks, noen fulgte normert studieløp, andre ikke, noen hadde hatt overgang fra andre studieprogram etc. 19 studenter ble spurt om å delta, og 14 svarte ja på henvendelsen. I forkant ble det utarbeidet en samtaleguide, men fordi utvalgene var på forskjellig nivå i studieløpet, ble ikke alle temaene tatt opp med alle gruppene. Samtalene ble tatt opp på bånd og transkribert for analyse. Invitasjon til samtale og samtaleguide er vedlagt i appendikset.

3.1 Undervisning

Forelesninger

1.årsstudentene syntes at førstesemesteret var tungt og tørt, men hadde forståelse for at grunnleggende emner må komme først. Fadderne hadde også forberedt dem på at det kom til å bli sånn, men samtidig at dette var noe de måtte gjennom for å komme til det de selv synes var spennende.

«Jeg husker i alle fall at fadderne sa i fadderuka at 'Vær forberedt på at dette her er innføringsfag, og at det kommer til å være litt tungt. Det blir bedre, og bare gled deg til andre semester, for da begynner the good stuff'. Så det har vært greit å høre det.»

De følte likevel at de ikke tilhørte noen fagretning, og kjente på at det var rart å studere molekylærbiologi uten å faktisk gjøre det. Studentene var fornøyde med å ha kjemi første semester, som føltes meningsfullt og i hvert fall delvis knyttet til studieretningen de hadde valgt. Nå i andre semester synes studentene det er «digg» å endelig ha begynt på MOL100, for å kunne se hva de egentlig studerer, og kjenne på om de har valgt rett. Det var en positiv start med MOL100 Innføring i molekylærbiologi og Dag Helland, som åpnet første forelesning med å si at alle studentene skulle få A.

«Alle har lyst til å prøve da i alle fall!»

Studentene ønsker å vite hva forelesere forsker på, men også hvorfor de forsker.

«Det er noe som har forandret seg fra videregående; du er plutselig interessert i hvem som faktisk står og snakker.»

Det trekkes frem andre emner, for eksempel MOL270 Bioetikk og KJEM130 Organisk kjemi hvor foreleser forteller om egen forskning og engasjement knyttet til fagretningen.

«Jeg ble mye mer interessert da jeg visste at noen jeg var knyttet til [drev med det].»

Studentene ønsker ikke hele forelesninger avsatt til dette formålet, men heller en liten del av forelesningen. Samtidig ønsker studentene at forelesere skal være flinkere å presentere seg. Det er frustrasjon blant samtalemedlemmene mot det som virker som kjedelige og lite engasjerte forelesere.

«Jeg tror kanskje det er grunnen til at mange tenker at de ikke orker to år til [på master] med den undervisningen der.»

Forelesningene sammenlignes med de som holdes på Institutt for biologi, hvor det der virker som om forelesere brenner for faget. Studentene tviler ikke på at foreleserne på MBI brenner for faget, men sier de synes det er som om de trekker seg litt tilbake.

«Det som trekker mest ned ved å gå her er egentlig undervisningen. [...] Det tror jeg kan være med på å velge et annet universitet, i håp om at forelesningene kanskje er bedre der.»

Det er likevel stor variasjon i hva studentene mener.

«Jeg tror det er stor forskjell på hvem som er sender og hvem som er mottaker og hvor åpen folk er for dialog i forelesning.»

Dette temaet kom også igjen senere i samtalen, hvor en student først sa at hun eller han ikke var fornøyd med undervisningen på MBI, og en annen tok til motmæle:

«Jeg er egentlig litt uenig. Jeg tror det kommer veldig an på hvordan du er som person som sitter i salen og skal høre på det og hvordan du står der fremme og presenterer.»

Kollokvier

Det er også ulike syn på gjennomføringen av kollokvier. Noen av studentene synes de er veldig bra, og fremstår som fornøyde med dagens opplegg, blant annet med at kollokvier åpner for at man kan stille spørsmål man ikke vil stille under forelesningen:

«Ingenting er for dumt på kollokvier.»

Samtidig er det et klart ønske om mer struktur, som vil gi økt forutsigbarhet og mulighet til å bedre disponere tiden før og under kollokvier⁹. Studenter tidligere i studieløpet er også opptatt av hvor langt i studieløpet kollokvielederne har kommet, og foretrekker kollokvieledere som bare har kommet ett eller to år lenger i studieløpet.

Valgemner

Et tema som gikk igjen i alle gruppene er ønsket om mer informasjon og retningslinjer angående emner, både obligatoriske og valgemner. 60 frie studiepoeng (sp) i graden trekkes frem som veldig

⁹ Dette er tatt tak i gjennom Junior Teacher Seminar, et seminar for stipendiater og postdoktorer med undervisningsplikt, som ble avholdt for andre gang i februar i år. Her ble blant annet muligheten for å lage felles kjøreregler for kollokvieundervisning tatt opp.

positivt, men nettopp fordi det er så stor andel velgemner ønskes det mer veiledning for valg av disse.

«Man vet ikke helt hvilke muligheter man har, eller gir seg selv, med hva man velger.»

Et forslag var at tidligere studenter var tilgjengelige for spørsmål og samtale omkring valg av emner, og et annet var en «valgfagdag» hvor ulike emner som kan være aktuelle presenteres. Denne «valgfagdagen» foreslås å holdes en gang i semesteret, og at det der deles ut et «studieløpsark» hvor de ulike semestrene er satt opp, og studenten selv kan fylle inn de emnene de ønsker å ta. På denne måten blir det lettere å visualisere og se helheten i bachelorgraden sin.

«Jeg tror dette forslaget her, hvis det blir gjennomført, er med på å styrke en slags tilhørighet og gir en viss oppfølging som gjør at du føler deg litt mer [inkludert].»

Sjettesemesterstudentene som ikke drar på utveksling føler seg litt forbigått nettopp fordi de ikke synes det er nok informasjon om gode velgemner i forkant av semesteret hvor 30 sp er frie.

«Jeg føler kanskje at vi som blir igjen blir litt glemt [...]. De jobber jo veldig med de som skal reise ut.»

I informasjons-e-posten som er planlagt utsendt ved slutten av hvert semester ønskes det flere anbefalinger på velgemner, og at det nevnes hvilke emner som kan være hensiktsmessige for en molekylærbiologistudent å ta.

«Jeg tror det ville vært en motivasjon å vite mer.»

Fra sjettesemesterstudentene ble det ønsket flere laboratorieemner, gjerne tidligere i studieløpet enn MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi (4. semester). Som et alternativ ble det foreslått en eller to øvelser i ulike emner som vil gi studentene en smakebit på laboratoriearbeid og molekylærbiologisk forskning. Det trekkes frem at noen biologiemner har tre laboratordager i løpet av et semester, som studentene synes bedrer forståelsen for emnet. Studentene skjønner at også dette kan være utfordrende å gjennomføre, og foreslår som et tredje alternativ at det kan demonstreres forsøk i forelesningen¹⁰.

Det ønskes også en klarere kobling mellom øvelsene i MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi og det som foregår i forskningslaboratoriene på MBI. Dette emnet kan brukes som arena for «reklamerings» av andre anbefalte eller aktuelle velgemner, som for eksempel MOL231 Prosjektoppgave i molekylærbiologi.

¹⁰ I MOL100 Innføring i molekylærbiologi gjennomfører Professor Dag Helland, i samarbeid med stipendiat Ingvill Tolås, et eksperiment i undervisningen.

3.2 Forventninger og følelse av tilhørighet

Medstudenter

Viktigheten av en god studiestart kommer klart fram hos alle studentgruppene. 1.semesterstudenter deles inn i klasser¹¹, og inviteres også til å delta i Fadderuken. Der hvor studieretning, klasser og faddergrupper samsvarer, bygges solide grunnlag for videre god studietid.

De ferskeste studentene ble delt inn i to klasser som begge var i samme faddergruppe, og ble tidlig kjent med hverandre. Klasselederne var bachelorstudenter i molekylærbiologi, og det ble sett på som veldig positivt. Samtidig trekker spesielt 1.årstudentene frem det positive med emner og kollokvier på tvers av studieretninger, og de synes det er bra at emnene første året er oppe på Realbygget. Dette gir dem mulighet til å bli kjent med andre studenter på fakultetet.

2.årstudentene var to klasser i hver sin faddergruppe, og det er etablert en god vennegjeng som fortsatt henger igjen fra fadderuken. Det var likevel først når studentene begynte på MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi (laboratorieemnet) i tredje semester at de begynte å skjønne hvem sine medstudenter var, utover de som var i samme klassemottak og faddergruppe. Gruppen føler seg nå som en sammensveiset gjeng, men synes det er dumt det må gå 1 ½ år før dette skjer.

Studentene i sitt siste studieår er en del av et rekordstort kull på 63 studenter. De ble delt inn i tre ulike klasser, som alle var del av hver sin faddergruppe. Studentene fikk på denne måten ikke oversikt over sine medstudenter. Noen av klasselederne var petroleum- og prosesseteknologistudenter, og omvisningen studentene fikk var ikke knyttet til studieretning og studiested. Det er et sterkt ønske, så langt det lar seg gjøre, at klasselederne er studenter i molekylærbiologi som har kommet lenger i studieløpet. Studentene foreslår at Heliks, studentorganisasjonen på MBI, kommer mer på banen disse første ukene og holder et «fadderuke-arrangement» en av dagene for å virkelig vise seg fram og være inkluderende ovenfor de nye bachelorstudentene i molekylærbiologi. Studentene sier at de i starten følte det var nok å være en del av noe med sine medstudenter, og at behovet da var større for å bli kjent med medstudenter enn å bli innlemmet på instituttet. De merker også at ønsket om å bli inkludert på instituttet øker jo lenger inn i studiet de kommer.

Følelse av å være molekylærbiologistudent

1.årstudentene føler seg mer som molekylærbiologistudenter i andre semester enn de gjorde det første. I første semester gjorde molekylærbiologistudenter som klasseledere det lett å stille spørsmål, og de viste fram lesesalene og ga en guidet tur rundt på MBI. Studentene føler seg imidlertid ikke spesielt inkludert på instituttet, men de har forventninger til at det kommer. De gleder seg til å være mer på instituttet og bli kjent med noen av de som jobber der. De føler seg velkommen, men terskelen for å komme og spørre om hjelp er likevel høy. På spørsmålet om de føler seg mest som UiB-student eller MBI-student svarer studentene at det blir en kombinasjon av de to.

¹¹ På Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, UiB, har vi «klassemottak» av nye studenter: <http://www.uib.no/matnat/52595/studentmottak-ved-mn-fakultetet-lavere-grad>.

«Litt blanding egentlig. Vi er jo mest der oppe [på Realfagbygget], så da blir vi jo UiB-studenter. Samtidig holder jeg meg mest med de jeg vet går MOL, så da blir jeg MOL-student likevel.»

«Jeg synes ikke det er noe negativt med å føle meg som en UiB-student. Jeg vet at jeg går MOL, jeg kan være begge deler, og det er greit.»

Studentene har heller ikke tenkt på at det er noe galt med sånn instituttet håndterer integreringen.

«Vi er nok forberedt på at vi kommer til å komme ned hit og være mer her senere.»

Hos 2. årsstudentene bygger forventningene til det siste året videre på følelsen av økt inkludering gjennom MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi. Studentene tror dette bare vil øke utover, og de ønsker å bli mer inkludert fra instituttets side. Første året følte de seg ikke som molekylærbiologistudenter i det hele tatt, de visste ikke hva studiet gikk ut på eller hva det innebar, og de hadde et stort behov for informasjon om emner de skulle ha videre i studiet, som ville gitt økt motivasjon.

Studentene i sitt siste semester har hatt en gradvis økende følelse av å være studenter i molekylærbiologi, som økte etter at undervisningen i større grad foregikk på Høytteknologisenteret, i første omgang med MOL200 Metabolisme; reaksjoner, regulering og kompartmentalisering i 3. semester. MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi var toppen av følelse som student i molekylærbiologi.

«Egentlig er det [MOL]202 som sikkert gjorde underverket.»

«Der går litt sånn: MOL100 pittelitt, så litt mer med MOL200, så MOL202. Da liksom BAM!»

Lesesalsplass øker følelsen av tilhørighet betraktelig.

«Det ble veldig stort skille mellom oss som var [på lesesalen] og de som ikke var der.»

«Jeg følger ikke et normert studieløp, men siden jeg har lesesalsplass der så føler jeg meg som en del av fellesskapet likevel.»

Program møtene, både det første i 1. semester, samt de påfølgende er også en god arena for inkludering og integrering på instituttet, om mulig med omvisning på instituttet.

3.3 Facebook

Instituttet vurderer å opprette en Facebookside, og dette ble godt mottatt hos samtalemedlemmene. Den ble trukket frem som en god arena for å nå ut til nye potensielle molekylærbiologistudenter, i tillegg til informasjonskilde for de som allerede er studenter på instituttet. Selv om mye av den samme informasjonen som finnes på instituttets nettsider og på MinSide vil stå der var studentene ikke bekymret for at dette kunne betraktes som masing. Siden kan være bra til repetisjon av arrangementer som finner sted, publiserte artikler, lenker til MBInytt eller bare oppdateringer om hva de ulike forskningsgruppene jobber med.

«Hvis du havner på Facebook er det bare å velge og vrake om du vil lese det eller ei.»

3.4 Rekruttering til masterprogrammet i molekylærbiologi

Studentene ble presentert med idéen om et «masterbrev»; et brev som sendes ut til søkere etter utgått søknadsfrist men før de har kommet inn på studiet, for å gi litt mer informasjon. Her ønsker de informasjon om hvorfor faktisk velge å ta sin mastergrad på MBI (en gang til), litt om hvordan de første ukene blir, fortelle om første semesteret, og spesielt MOL300 Praktisk molekylærbiologi (obligatorisk laboratoriekurs på masternivå). Studentene synes det ville vært hyggelig å få brev fra universitetet; kanskje starte med Hei FORNAVN.

«Det er jo alltid godt å vite at man er ønsket og lagt merke til.»

Et hovedpunkt som gikk igjen i diskusjonen var ønsket om eksempler på typer oppgaver man kunne få som masterstudent på MBI for å kunne hjelpe med å danne et bilde på hva man kan jobbe mer i mastergraden. Nettsider er også en viktig arena for informasjon, med ønske om hva man gjør i løpet av studiet, hvilke oppgaver man har når man skriver oppgave, ulike tema, hva man kan bli, etc.

En del studenter på MBI har meldt at de ønsker å ta mastergraden sin på Det medisinsk-odontologiske fakultet, i medisinsk cellebiologi eller human fysiologi. 3.årsstudentene tror årsaken til dette delvis ligger i at arbeid med pasientprøver sees på som mer «ordentlig» enn å jobbe med for eksempel celleprøver det er «uendelig» tilgang på. Studentene vet at det som det forskes på i forskningslaboratoriene på MBI kan knyttes til sykdommer, men fordi det er basalforskning synes de det er vanskelig å selv se denne koblingen.

«Det [jobbes med ting som er veldig små] som egentlig hører til noe annet stort, men det store får ikke vi en del av. Og vi vet jo kanskje ikke at det hører til noe [...]. Det må settes i en større sammenheng.»

«Vi som er studenter, som er så [tidlig i studieløpet] klarer ikke se denne sammenhengen.»

«Det kan være at det er kjempespennende, men de forteller oss ikke hvor spennende det er.»

Studentene vet at instituttet ønsker at de søker master på MBI, blant annet gjennom studieadministrasjonen, men de er ikke overbevist.

«Jeg har ikke fått inntrykk av at noen har lyst til at jeg skal ta masteroppgaven min her.»

Studentene er også bekymret for å begynne på masterprogrammet på MBI og få en masteroppgave som ikke fenger dem. Samtidig veier MOL300 Praktisk molekylærbiologi tungt for MBI, og studentene er veldig klar over emnet gir dem en solid base å jobbe videre fra.

Kapittel 4: Analyse og slutninger

Mye spennende, både uventet og ventet, kom fram i spørreundersøkelsen og kartleggingssamtalene. Vi har analysert datamaterialet og forsøkt å trekke noen slutninger.

4.1 Undervisning

I spørreundersøkelsen hadde respondentene mange kommentarer til undervisningen.

Kommentarene gikk i begge retninger, og de fleste mente noe om emnene. På spørsmål om hva de syntes om emnesammensetningen og helheten i hvert studieår, svarte 90 % at de var fornøyd eller svært fornøyd.

Den delte oppfatningen kom også fram i kartleggingssamtalene. Mens noen mente undervisningen på MBI ikke er god nok, trakk andre frem nettopp undervisningen som en positiv side ved MBI. For eksempel ble det sagt at kollokvier er et godt forum for å stille spørsmål, at MOL100 Innføring i molekylærbiologi med Dag Helland er et godt første møte med molekylærbiologi i 2. semester, og at MOL300 Praktisk molekylærbiologi (laboratorieemne på masternivå) er en god grunn til å ta master ved MBI.

4.2 Tilhørighet og fellesskap

93 % av studentene oppgir at de trives på UiB, 77 % at de føler seg som en del av et fellesskap som studenter ved UiB og 85 % synes de generelt får den hjelpen de trenger. Det er ingen store forskjeller mellom andre-, fjerde- og sjettesemesterstudentene, bortsett fra at bare halvparten av sjettesemesterstudentene føler seg som en del av et fellesskap på UiB. Vår undersøkelse kan ikke fortelle oss om det er fordi fellesskapsfølelsen blir dårligere i slutten av bachelorgraden, eller om det er dette kullet som har lavere fellesskapsfølelse enn de to lavere kullene.

Dette ser jo lovende ut på universitetsnivå, men hva med trivselen og tilhørigheten som molekylærbiologistudenter? 85 % av studentene trives på MBI, 52 % sier de føler seg som en del av et fellesskap som studenter på MBI, og 61 % synes de får den hjelpen de trenger. At 85 % av studentene våre trives er veldig bra.

Den største forskjellen mellom trinnene finner vi i svarene på spørsmålet om de synes de får den hjelpen de trenger. Bare 43 % av andresemesterstudentene var enige, mot 82 % fjerdesemesterstudenter og 63 % sjettesemesterstudenter. Av andresemesterstudenter oppga halvparten «vet ikke». En mulig årsak er at de kanskje ikke har hatt bruk for hjelp fra MBI enda. Hvis vi ekskluderer «vet ikke»-svarene, er 86 % godt fornøyd med hjelpen de får. At 82 % av fjerdesemesterstudenter synes de får den hjelpen de trenger er kanskje heller ikke så overraskende. Dette er året med MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi, et emne som innebærer mye kontakt med instituttet og ansatte. Det er positivt at prosentandelen her er høy, som viser at studentene i stor grad føler at de får den hjelpen de trenger. At bare 63 % av sjettesemesterstudentene føler at de får nok hjelp gir oss noe å strekke oss etter.

1.semesteret trekkes frem som tungt og tørt både i undersøkelsen og i samtalene, men med forståelse for at innføringsemner danner grunnlaget for videre læring . Studentene gledet seg til 2.semesteret og det første møtet med molekylærbiologi gjennom MOL100 Innføring i molekylærbiologi, og de fikk en økt følelse av å være studenter molekylærbiologi etter å ha begynt med dette emnet. Det kan likevel synes som om emner kommer i andre rekke denne første tiden. Det viktigste for mange er å bli kjent og få venner, og danne nettverk.

Det er en gjengs oppfatning om at lite undervisning og få møter med MBI og Høyteknologisenteret tidlig i studieløpet er med å påvirke gjennomføringsgraden på bachelorprogrammet. Dette kom også frem i spørreundersøkelsen. Det er imidlertid ikke det bildet vi sitter igjen med etter kartleggingssamtalene. Mens 2.årsstudenter i spørreundersøkelsen ga uttrykk for et ønske om mer tilknytning til Høyteknologisenteret og MBI i første studieår, virket 1.årsstudentene positive til organiseringen av det første året. De har det kjekt på Realfagbygget, synes det er greit at undervisningen foregår der, og at det er «nok» å begynne med MOL100 for å begynne å føle seg som en molekylærbiologistudent. Det bygges derimot opp en forventning om økt inkludering i instituttet til kommende semestre.

I det andre studieåret melder studenter om overgangen til å virkelig føle seg som vaskeekte MBI-studenter. På høstsemesteret, i 3. semester, følger studentene sin første undervisning på Høyteknologisenteret med MOL200 Metabolisme; reaksjoner, regulering og kompartmentalisering, som følges opp semesteret etter med MOL201 Molekylær cellebiologi og MOL202 Eksperimentell molekylærbiologi. Studenter trekker frem MOL202 som det store vendepunktet. Her er det praktisk arbeid, og mye kontakt med store deler av personalet på MBI, både i administrasjonen og ikke minst de vitenskapelig ansatte gjennom stipendiater, forskere og professorer. MOL202 er en stor kontaktflate mellom instituttet og studentene, og denne arenaen kan brukes for å sette lys på og informere om aktiviteten på forskningslaboratoriene på MBI. I den strategiske planen til universitetet¹² trekkes det frem at undervisningen på UiB skal være forskningsbasert og bidra til en faglig helhetsforståelse. Vi ser at studentene ønsker forskningsbasert undervisning. Det kan virke som studentene ikke alltid er klar over at det er forskningsbasert undervisning de presenteres for, og det kan kanskje tydeliggjøres ved at de får vite mer om sine forelesere og det de forsker på.

Studenter i sitt andre studieår føler økt inkludering sammenlignet med sitt første år, og når de ser tilbake sier denne gruppen at de ikke følte seg som studenter i molekylærbiologi i det hele tatt det første året. Dette tror vi likevel er noe som kan ha endret seg over tid, og at det de føler nå muligens gjør at det første året blekner i sammenligning. Studentene har et fortsatt ønske om mer inkludering fra instituttets side, men det er rom for å finne ut hva de mener. For eksempel arrangerte studentorganisasjonen Heliks inntil nylig et arrangement kalt «Finally Friday» hvor studenter og ansatte ble invitert til pils og popcorn på instituttet en fredag i måneden på slutten av arbeidsdagen. Svært få studenter møtte på dette, og Heliks bestemte seg derfor for å avvikle arrangementet. Studentene ønsker mer inkludering, men det er en utfordring at de sosiale tilbudene som tilbys av Heliks ikke blir benyttet. Det kan tyde på at denne typen uformell sosial kontakt med ansatte ikke er de studentene ønsker seg, og vi må vurdere andre inkluderingstiltak.

For de som følger et anbefalt studieløp, er det også i 5.semesteret to molekylærbiologiemner som undervises på Høyteknologisenteret, MOL203 Genstruktur og funksjon og MOL204 Anvendt

¹² «Strategi 2011 – 2015, Universitetet i Bergen»

bioinformatikk, hvilket betyr at studentene også dette semesteret har mye kontakt med instituttet. Derimot består det siste semesteret av bachelorgraden i molekylærbiologi bare av frie studiepoeng. At studentene som velger å ikke dra på utveksling sier at de ikke føler de får nok oppfølging i forbindelse med dette semesteret er selvfølgelig ikke ønskelig. Vi håper og tror at «semestersluttbrevet» vil kunne bidra til en forbedring her.

Mange sjettesemesterstudenter har blitt tildelt fast lesesalsplass på instituttet, og denne fysiske tilknytningen til instituttet gir virkelig en økt følelse av tilhørighet blant medstudenter og til instituttet. Ledige plasser blir fordelt på andre bachelorstudenter som ønsker det, men instituttet har dessverre ikke mulighet til å tilby dette til alle våre bachelorstudenter.

Forventninger bygges opp fra første studieår og utover graden; forventninger til økt inkludering og følelse av tilhørighet på instituttet. Vi tror at noe av utfordringen ligger i at disse forventningene ikke blir innfridd. Studentene melder også om ønske om større synlighet i forskningsbasert undervisning, og mer informasjon og oppfølging i jungelen av valgemner. Kanskje det er nettopp disse områdene som kan bidra til økt følelse av inkludering og hjelpe å innfri forventninger.

4.3 Motivasjon og inspirasjon til masterstudier

Uavhengig av årstrinn oppga halvparten av respondentene at de planlegger masterstudier ved MBI. Blant andre- og fjerdesemesterstudentene planla om lag en tredjedel masterstudier ved annet institutt eller institusjon, mens ca. en femtedel ikke hadde tenkt til å ta mastergrad. Den halvparten av sjettesemesterstudentene som ikke planla masterstudier ved MBI vil ta mastergrad et annet sted. Ingen oppga at de ikke skulle ta mastergrad.

Andelen som har tenkt til å ta mastergrad ved MBI holder seg altså konstant, mens forskjellen mellom trinnene ligger i at alle sjettesemesterrespondenter planlegger å ta mastergrad. Dette er på den ene siden ikke tilfredsstillende; det kom det fram at halvparten ville ta master et annet sted enn MBI. Etter å ha studert ved MBI i 2 ½ år burde mer enn halvparten se for seg masterstudier på MBI.

På den andre siden er det et positivt tegn. Flere er inspirert til å ta master når de er i siste semester enn tidligere i graden. Vi har ikke grunnlag for å si om dette er en utvikling som kommer gjennom graden (at studentene blir mer motiverte til å ta mastergrad etter hvert som de kommer lenger i bachelorgraden), eller om det er andre årsaker til at de sjettesemesterstudentene som har svart på undersøkelsen har mer lyst til å ta mastergrad enn andre- og fjerdesemesterstudentene som deltok. Vi drister oss likevel til å komme med en ukontroversiell hypotese: kan det være tilfelle at lysten til å studere videre og ta en mastergrad utvikles underveis i bachelorstudiet? Jo mer du kan om noe, jo mer vil du vite?

Utfordringer knyttet til rekruttering til masterprogrammet ble nærmere diskutert i kartleggingssamtalene. Det som kommer klart fram er ønsket om informasjon. Studentene ønsker informasjon om hva de går til, hva de kan forvente seg og de ønsker å bli «tatt inn i varmen». At en student sier at han/hun ikke har fått inntrykk av at noen ønsker at han/hun skal ta masteroppgaven sin ved instituttet tyder på at instituttets intensjoner, ønsker og vilje ikke formidles på en god nok måte.

4.4 Oppsummering

Gjennom arbeidet med studien har vi identifisert tre hovedfunn.

Til tross for en gjengs oppfatning at den største utfordringen vår innenfor integrering ligger i første studieår, virker det ikke som om våre 1.årsstudenter ser på dette som et problem. Studentene viste stor forståelse for at førstesemesteret må bestå av såkalt tunge innføringsfag. At emnene i andre semesteret i stor grad også undervises på Realfagbygget, inkludert MOL100 Innføring i molekylærbiologi, bekymrer heller ikke studentene. Å bygge opp en solid vennekrets, gjerne bestående av studenter fra flere ulike fagretninger, er for mange viktigere enn emnesammensetningen første året. Godt fungerende klassemottak og faddergrupper ser ut til å være viktige aspekt her.

Studenter i alle trinn forteller om forventninger til økt inkludering utover i bachelorgraden. Andresemesterstudentene ser frem mot mer inkludering i kommende år, og studenter i sitt fjerde semester håper å bli en mer integrert del av instituttet i sitt siste år av bachelorgraden. Både fjerde- og sjettesemesterstudenter sier det er ønskelig med mer inkluderingstiltak tidligere i graden. Fordi våre studenter i sitt andre semester i all hovedsak er fornøyd med organiseringen av emner og undervisning tror vi at dette peker på forventninger som bygger i første studieår ikke følges opp i påfølgende år.

Behovet for informasjon om kommende semester, obligatoriske- og valgemner, viktige datoer og tips og triks til livet som molekylærbiologistudent ser ut til å være umettelig blant våre studenter. Informasjonen studentene er på jakt etter finnes som oftest der ute, men veien til studentene kan være svingete og lang. For at informasjonen skal nå sin tiltenkte målgruppe kan det se ut til at vi må tenke nytt, og finne nye kanaler for formidling av informasjon som allerede er tilgjengelig. Samlokalisering av informasjon i «semestersluttbrevet» og aktiv bruk av Facebook som informasjons- og forskningsformidlingskanal kan være måter å gjøre dette på.

Appendiks

Spørreundersøkelsen

Kjære bachelorstudent i molekylærbiologi,

Du er viktig for instituttet! For å vite hva du tenker rundt det å være bachelorstudent i molekylærbiologi håper vi du tar deg tid til å svare på denne undersøkelsen.

Du kommer i gang ved å trykke på "neste" nede i høyre hjørne, og du kan bevege deg frem og tilbake i spørreskjemaet uten at svarene forsvinner. Hvis du blir avbrutt i løpet av besvarelsen, kan du senere fortsette der du slapp. Undersøkelsen stenges mandag 20. januar kl. 23.30.

Dersom du er uenig i noen av utsagnene er det viktig at du i kommentarfeltet forklarer hvorfor, slik at vi har mulighet til å forbedre oss.

Tusen takk for at du deltar! Ønsker du å være med i trekningen av tre SiB-gavekort a 50 kr oppgir du e-postadressen din helt sist i undersøkelsen. Denne vil ikke kunne knyttes sammen med dine svar, og undersøkelsen er helt anonym.

Undersøkelsen er utarbeidet og vil bli behandlet av Mari Katrine Berg, prosjektmedarbeider ved studieavdelingen.

Med vennlig hilsen

Molekylærbiologisk institutt

1 I hvilken grad er du enig i utsagnene?

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke
a) Jeg trives som student på Universitetet i Bergen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) Jeg føler meg som en del av et fellesskap som student ved Universitetet i Bergen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) Jeg får generelt sett den hjelpen jeg trenger (fra kollokvieledere, forelesere, studieveiledere osv.)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

2 Har du kommentarer til det å være student ved Universitetet i Bergen? (Fritekstsvar)

3 Hva syns du om emnesammensetningen og helheten i hvert studieår? Vi forventer ikke at du skal svare på noe du ikke har vært med på enda.

	Veldig fornøyd	Fornøyd	Misfornøyd	Svært misfornøyd	Vet ikke / ikke relevant
a) Hva synes du om 1. semester (Ex.phil, MAT101/111, KJEM100/110)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) Hva synes du om 2. og 3. semester (2.vår: MOL100, KJEM110/valg, KJEM130; 3.høst: MOL200, MAT/STAT, valg)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) Hva synes du om 4. og 5. semester (4.vår: MOL201, MOL202, valg; 5.høst: MOL203, MOL204, valg)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

4 Kom gjerne med kommentarer til sammensetningen av emner innad i semester, innad i år, samt helheten gjennom alle tre årene til bachelorprogrammet i molekylærbiologi. (Fritekstsvar)

5 Heliks er en organisasjon av og for studenter i molekylærbiologi. Kjenner du til Heliks?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

6 Har du deltatt på noen av Heliks sine arrangementer? For eksempel årsmøter, fester, bachelor/masterkveld, vaffeltorsdag eller karrieredag.

- a) Ja
- b) Nei
- c) Vet ikke

7 Hva har du deltatt på? Hvis du ikke har deltatt på noe, hvorfor ikke? (Fritekstsvaer)

8 Alle arrangementer i regi av Heliks er åpne for alle studenter i molekylærbiologi, uavhengig av hvor du er i studieløpet. I hvilken grad appellerer Heliks sine arrangement til deg?

- a) I stor grad
- b) I en viss grad
- c) Føler meg ikke invitert
- d) Føler meg overhodet ikke invitert
- e) Vet ikke

9 Har du kommentarer til Heliks? (Fritekstsvaer)

10 I hvilken grad er du enig i utsagnene?

- | | Helt enig | Enig | Uenig | Helt uenig | Vet ikke |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a) Jeg trives som student på Molekylærbiologisk institutt | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| b) Jeg føler meg som en del av et fellesskap som student på Molekylærbiologisk institutt | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| c) Jeg får generelt sett den hjelpen jeg trenger (fra kollokvieledere, forelesere, studieveiledere osv.) ved Molekylærbiologisk institutt | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

11 Hva kan Molekylærbiologisk institutt gjøre for at din studietid kan bli bedre? Kom gjerne med konkrete forslag. (Fritekstsvaer)

12 Hva kan Molekylærbiologisk institutt gjøre for at din studietid kan bli bedre? Kom gjerne med konkrete forslag. (Fritekstsvaer)

13 Hvorfor valgte du å studere molekylærbiologi? (Fritekstsvaer)

14 Hvilket semester går du på?

- a) Andre
- b) Fjerde
- c) Sjette
- d) Om ingen av de forestående, hvor er du i studieløpet? _____

15 Planlegger du å gå videre med mastergrad etter endt bachelorgrad?

- Ja, i molekylærbiologi ved Molekylærbiologisk institutt på UiB
- Ja, ved et annet institutt/en annen institusjon _____
- Nei

16 Hvis du planlegger å gå videre med mastergrad, men ikke ved Molekylærbiologisk institutt på UiB, hva er årsaken til dette? (Fritekstsvaer)

17 Har du kommentarer/tilbakemeldinger på undersøkelsen? (Fritekstsvaer)

18 Ønsker du å være med i trekningen om SiB-gavekort, vennligst oppgi din e-postadresse. Denne vil ikke kunne knyttes sammen med dine svar. (Fritekstsvaer)

Takk for at du deltok på denne undersøkelsen!

Det er mulig å redigere svarene dine helt frem til undersøkelsen strenges, og du kan bevege deg frem og tilbake i spørreskjemaet uten at svarene forsvinner.

Vinnere av SiB-gavekort vil bli varslet etter at undersøkelsen er avsluttet.

Invitasjon til kartleggingssamtale

Innledende telefonsamtale

Hei,

Du har kanskje fått med den Læringsmiljøundersøkelsen vi gjennomførte i begynnelsen av semesteret. Den grunner i at instituttet ønsker å få et bilde på hvordan bachelorstudentene har det som student hos oss, og hvordan vi eventuelt kan gjøre det bedre.

Vi ønsker å ta opp igjen noe av det som ble spurt om i undersøkelsen og diskutere dette i mindre grupper. Derfor inviterer vi til frokostmøte! Vi har plukket ut en liten gruppe studenter som vi spør om vil være med, helt uavhengig av svar på undersøkelsen. Jeg håper dette er noe du kunne tenke deg å være med på.

Oppfølgings-e-post

Hei,

Så kjekt at du vil bli med på gruppesamtalen neste XX! Vi møtes i Inkubatoren i 4. etg på Høyteknologisenteret, [undervisningsrommet som program møtene har vært på. Om du ikke er helt sikker på hvor det er: gå inn hovedinngangen på Høyteknologisenteret og ta til venstre. Gå inn døren mellom kantinen og heisene, og fortsett gjennom to dører til. Snart vil du få en rød heis på din venstre side; ta denne opp i fjerde etasje, så er du der!]*

Vi begynner kl. XX og holder på til senest kl. XX. Jeg stiller med litt å spise på og litt å drikke. Vi blir XX stykker, og jeg håper at vi sammen kan komme fram til mange gode ideer.

Spørreundersøkelsen vi holdt i begynnelsen av semesteret var første del av et prosjekt kalt «Styrking av bachelorstudentenes faglige og sosiale tilhørighet». Denne gruppesamtalen er en videreføring av undersøkelsen hvor jeg håper vi kan gå litt mer i dybden på noen utvalgte tema, som for eksempel fellesskap og tilhørighet, [spesielt som 1.årsstudent ved MBI/det å være master-søker]. Som nevnt på telefonen, er dette prosjektet basert på at Molekylærbiologisk institutt ønsker å få et bedre bilde på hvordan bachelorstudentene har det som student hos oss, og hvordan vi eventuelt kan gjøre det ennå bedre.

Takk for at du vil bli med på denne gruppesamtalen. Jeg gleder meg!

Med vennlig hilsen
Mari Katrine Berg
Prosjektmedarbeider
Molekylærbiologisk institutt

*Tilleggsinformasjon for 1.årsstudenter

Samtaleguide

Denne samtaleguiden er en sammenfatning av tre ulike guider som ble brukt i kartleggingsamtalene. Ikke alle elementene var aktuelle for hver gruppe.

- Innledende samtale: presentere meg og prosjektet.

- **HUSK:** Informer om opptak; alt anonymiseres. Jeg transkriberer og gjennomgår stoffet, sammen med Gunhild. Studentene her som eksperter. Lov å generalisere. Fungerer som utvalg av kullet.

- **Emnesammensetning.** Spesielt 1. året. (Ex.phil, MAT101/111, KJEM100/110, KJEM110/valg, KJEM130, MOL100).
- Har dere **sett på videre plan?**
- **PåVei** på MatNat, hjelp å gi overblikk?
- Overgangen mellom 1 og 2. semester, hvordan var den? **Program møtene** i høst, hjelp de?
- Tenkt på en «**semesterslutt-epost**», info om kommende semester, viktige datoer, fag med spesielle frister. Hensiktsmessig? Hvilken info er interessant her?

- **Hvorfor** begynte du på **MBI**?
 - o Hvordan tenker dere om det nå?
 - o Er det noen av dere som har **flyttet hit**? Hvordan er det å være student i ny by?
 - o **Forventninger** til kommende semester? Noe dere spesielt ser fram til?
 - o **KLASSEMOTTAK** 1.året. Var dette hensiktsmessig? Vedvarende klassetilhørighet?
- Litt langt fram, men har noen av dere tenkt å gå **videre med master**? Eller tenker dere å ta ting litt sånn det kommer? Hvorfor vil dere evt. ta master, hva er med på å bestemme hvor dere vil ta master?

- **FELLESSKAP:** I undersøkelsen, spurte om følelsen av fellesskap, både til UiB og til MBI. Hva legger dere i dette spørsmålet? «I hvor stor grad føler du deg som en del av et fellesskap som student ved UiB/MBI?» Kan man ha fellesskap med sine medstudenter på studiet uten å føle fellesskap akkurat til MBI? Og er dere del av andre typer fellesskap som for eksempel med klassetilhørighet, i kollektivet der dere bor, i Heliks kanskje? Er der nødvendig med fellesskap på MBI?
 - o Hvordan endrer dette seg fra 1. til 2. semester?
 - o Hvilke forventninger har dere til videre år?
 - o Blir dere mer molekylærbiologi studenter lenger ut i studiet? Når begynte du å føle seg som **en student i molekylærbiologi**? Før du begynte, i første semester, fjerde semester, nå, ikke ennå?
 - o Hva er viktig for å få et godt fellesskap? God tone med medstudenter? God tone med forelesere, med professorer? Spørre emneansvarlig om ting man lurer på, sende e-post, kunne møte opp på kontoret til, spise lunsj sammen med?
 - o **Normert studieløp** (for eksempel fordi man har hatt permisjon, har tatt ekstra fag, har tatt litt færre fag, mangler noen studiepoeng, etc); viktig for følelse av tilhørighet?

- Påvirker dette den sosiale biten?
 - Kan det føre til at man ikke føler man passer inn faglig?
 - Studieadministrativt? Hvordan kan administrasjonen hjelpe med tilhørighetsfølelsen?
- Sjettesemesterstudentene: 36 % tilhørighet MBI, fjerdesemesterstudentene 63 % tilhørighet. Hva tror dere dette kan komme av?
 - Ca. 50/50 på mastergrad på MBI og andre steder. Årsak?
 - **INKLUDERING av 1-årsstudenter:** Spesifikke forslag til tiltak til dette?
 - Hvis ila semesteret inviteres inn på undervisningslaben og prøve dere der, interessert?
 - **FACEBOOK-siden:** Innhold? MBInytt, pop.vit.artikler, masterpres., PhD pres., Horisont, UiB-arrangement, MBI-arrangement
 - **BREVENE:**
 - a. Master-brev: Vi har tenkt på et info/motivasjonsbrev til mastersøkere som sendes ut like etter utgått frist. Hvilken type info vil kunne være interessant her?
 - b. Semesterslutt-brev: Det er tenkt på å sende ut et felles brev til alle studentene ved semesterslutt for å forberede dere litt til det kommende semesteret og for å opplyse om viktige datoer og emner som kanskje man må melde seg på. Er dette noe dere tror er hensiktsmessig?
 - Har dere noen ting dere vil ta opp?

